

Minister Klimatu i Środowiska

Paulina Hennig-Kloska

DLŁ-WNO.0500.71.2026.BW
4495135.18834759.15194448
Warszawa, 24-09-2026

Dotyczy: odpowiedzi na interpelację nr K10INT18826 Posła na Sejm RP Pana Bartosza Romowicza

Temat: Działania podejmowane w związku z planowanym utworzeniem rezerwatu przyrody „Reliktowa Puszcza Karpacka” oraz ich wpływ na procedurę sporządzania planów urządzenia lasu.

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z interpelacją Posła na Sejm RP Pana Bartosza Romowicza z 29 lipca 2026 r. w sprawie **działań podejmowanych w związku z planowanym utworzeniem rezerwatu przyrody „Reliktowa Puszcza Karpacka” oraz ich wpływu na procedurę sporządzania planów urządzenia lasu**, po uzyskaniu stanowiska Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, przedstawiam następujące informacje.

Ad 1 i 2

Na jakiej podstawie prawnej dokumentacja dotycząca projektowanego rezerwatu „Reliktowa Puszcza Karpacka”, przygotowana na wniosek Fundacji Dziedzictwo Przyrodnicze, została skierowana do uwzględnienia w procedurze sporządzania Planów Urządzenia Lasu?

Czy obowiązujące przepisy przewidują możliwość uwzględniania w procedurze sporządzania Planów Urządzenia Lasu opracowań przygotowanych przez organizacje pozarządowe? Jeżeli tak, proszę wskazać podstawę prawną oraz wyjaśnić, czy możliwość ta przysługuje wszystkim organizacjom na jednakowych zasadach.

Pismem z 13 maja 2026 r. ówczesny Podsekretarz Stanu i Główny Konserwator Przyrody – Pan Mikołaj Dorożała zwrócił się z prośbą do Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie (dalej: „RDLP w Krośnie”) o ujęcie w procedowanym planie urządzenia lasu (dalej także: „PUL”) dla Nadleśnictwa Bircza danych przyrodniczych z dokumentacji przygotowanej na wniosek Fundacji Dziedzictwo Przyrodnicze dla planowanego rezerwatu przyrody „Reliktowa Puszcza Karpacka”.

Na podstawie przepisów ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania

na środowisko¹, Dyrektor RDLP w Krośnie wystąpił do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie (dalej: „RDOŚ w Rzeszowie”)² w sprawie uzgodnienia zakresu i szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko projektu PUL dla Nadleśnictwa Bircza sporządzanego na lata 2027-2036.

W odpowiedzi RDOŚ w Rzeszowie³ na podstawie art. 53 ustawy o.o.ś. wskazał zakres prognozy projektowanego PUL. Należy zaznaczyć, że w treści tego uzgodnienia ujęto zapis: „Do sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko należy wykorzystać dane zbierane w ramach inwentaryzacji lasu, uzupełnione o wyniki inwentaryzacji przyrodniczej Lasów Państwowych, informacje pochodzące ze standardowych formularzy danych dla obszarów Natura 2000: Ostoja Przemyska PLH180012, Ostoja Góry Słonne PLH180013, Pogórze Przemyskie PLB180001 oraz Góry Słonne PLB180003, planów zadań ochronnych tych obszarów, programów ochronnych, wyników obserwacji monitoringowych wykonanych do celu Państwowego Monitoringu Przyrodniczego, publikacji naukowych i innych powszechnie dostępnych aktualnych źródeł o charakterze inwentaryzacyjnym. Zgodnie z art. 52 ust 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 ze zm.) informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, o których mowa w art. 51 ust. 2, powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Bircza.” Zakres uzgodnienia stanowi załącznik nr 1 do odpowiedzi na interpelację.

Ad 3

Czy Ministerstwo przeprowadziło analizę skutków finansowych, gospodarczych i społecznych planowanego utworzenia rezerwatu oraz czy zabezpieczono środki na jego utworzenie, w tym na prace geodezyjne, wyznaczenie i oznaczenie granic oraz pozostałe koszty organizacyjne?

Projekt rezerwatu „Reliktowa Puszcza Karpacka” jest w trakcie weryfikacji i nie podjęto ostatecznych decyzji odnośnie do jego ustanowienia oraz obszaru.

Działania na rzecz ustanowienia tego rezerwatu rozpoczęto w 2016 r., kiedy to Prezes Fundacji Dziedzictwo Przyrodnicze zwrócił się do RDOŚ w Rzeszowie⁴ o utworzenie rezerwatu przyrody „Reliktowa Puszcza Karpacka”, przedkładając *Dokumentację dla rezerwatu przyrody „Reliktowa Puszcza Karpacka”*⁵.

W przypadku podjęcia decyzji o ustanowieniu przedmiotowego rezerwatu przyrody zostanie przeprowadzona ocena skutków regulacji (OSR), która stanowi wymagany element uzasadnienia do zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska w sprawie uznania tego obszaru za rezerwat przyrody.

¹ Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2026 r., poz. 670 z późn. zm.) – dalej „ustawa o.o.ś.”.

² Pismem z 27 lutego 2024 r., znak: ZU.6004.1.2024.

³ Pismo z 6 marca 2024 r., znak: WPN.410.3.1.2024.KW.2.

⁴ Pismem z 30 grudnia 2016 r., znak: FDP/93/2016.

⁵ Fundacja Dziedzictwo Przyrodnicze, bez daty, II tomy, łącznie stron 447.

Należy podkreślić, że utworzenie rezerwatu z reguły nie wymaga prac geodezyjnych oraz wyznaczania granic, natomiast oznaczenie granic następuje głównie za pomocą tablic urzędowych.

Ad 4

Czy przeprowadzono analizę wpływu projektowanego rezerwatu na bezpieczeństwo mieszkańców oraz czy przewiduje się wprowadzenie odstępstw od obowiązujących ograniczeń dla mieszkańców, właścicieli nieruchomości oraz służb publicznych wykonujących zadania na terenach przyległych?

W przypadku powołania rezerwatu przyrody istnieje możliwość wprowadzenia odstępstw od zakazów, jakie obowiązują na jego terenie, zgodnie z przepisami ustawy o ochronie przyrody⁶.

Art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody wymienia zakazy obowiązujące w rezerwach przyrody. Zgodnie z ust. 2 tego samego artykułu zakazy nie dotyczą m.in. prowadzenia akcji ratowniczej i działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym czy wykonywania zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa.

Ust. 4 z kolei mówi o tym, że Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska, po zasięgnięciu opinii regionalnego dyrektora ochrony środowiska, może zezwolić na obszarze rezerwatu przyrody na odstępstwa od zakazów, o których mowa w ust. 1, jeżeli jest to uzasadnione: potrzebą ochrony przyrody lub realizacji inwestycji liniowych celu publicznego, celu publicznego o nieliniowym charakterze związanego z ochroną ludności przed powodzią i suszą, celu publicznego z zakresu łączności publicznej o nieliniowym charakterze w celu związanym z zapewnieniem telekomunikacji na obszarze rezerwatu przyrody – w przypadku braku rozwiązań alternatywnych i po zagwarantowaniu kompensacji przyrodniczej w rozumieniu art. 3 pkt 8 ustawy – Prawo ochrony środowiska⁷.

Natomiast zgodnie z art. 15 ust. 5 wymienionej ustawy regionalny dyrektor ochrony środowiska może zezwolić na obszarze rezerwatu przyrody na odstępstwa od zakazów, o których mowa w ust. 1, jeżeli jest to uzasadnione wykonywaniem badań naukowych lub celami edukacyjnymi, kulturowymi, turystycznymi, rekreacyjnymi lub sportowymi lub celami kultu religijnego i nie spowoduje to negatywnego oddziaływania na cele ochrony przyrody rezerwatu przyrody.

Ad 5

Jakie kryteria naukowe i metodykę zastosowano przy kwalifikowaniu lasów birczańskich i bieszczadzkich jako lasów naturalnych oraz jakie obszary referencyjne wykorzystano do porównania wyników?

MKiŚ nie przeprowadzało kwalifikowania lasów birczańskich i bieszczadzkich według „naturalności” drzewostanów. Zaznaczam jednak, że powszechnie obowiązuje kategoryzacja stanu siedlisk leśnych, która opracowywana jest na etapie sporządzania PUL dla konkretnego nadleśnictwa. W PUL dla Nadleśnictwa Bircza na lata 2017-2026 podano, że „w Nadleśnictwie przeważają siedliska naturalne i zbliżone do naturalnego (15917,04 ha, 58,10%)”. Według Instrukcji Urządzania Lasu obowiązującej

⁶ Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2026 r. poz. 13 z późn. zm.).

⁷ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2025 r. poz. 647 z późn. zm.).

do grudnia 2023 r., na podstawie której tworzone zapisy cytowanego PUL, siedliska w stanie naturalnym i zbliżonym do naturalnego to siedliska, których ekosystem znajduje się w stanie równowagi ekologicznej polegającej na zgodności naturalnej lub mało zmienionej szaty roślinnej z warunkami siedliska.

Dodatkowo, Nadleśnictwo Bircza posiada „**Opracowanie fitosocjologiczne leśnych zbiorowisk roślinnych**” według stanu na dzień 1 stycznia 2023 r. oraz „**Elaborat siedliskowy**” według stanu na dzień 1 stycznia 2023 r., w których dokonano wnikliwej, metodycznej analizy i oceny stanu siedlisk leśnych i zbiorowisk roślinnych na terenie Nadleśnictwa Bircza, w tym stopnia ich naturalności.

Ad 6

Czy Ministerstwo dysponuje analizami porównującymi wpływ dotychczas prowadzonej gospodarki leśnej oraz modelu zakładającego ograniczenie lub zaniechanie gospodarki leśnej na stan siedlisk i gatunków będących przedmiotem ochrony? Jeżeli tak, proszę o przedstawienie najważniejszych wniosków.

Oddziaływanie planowanej gospodarki leśnej na drzewostany podlega analizie w prognozie oddziaływania na środowisko (dalej zwanej: „prognozą”), sporządzanej dla projektu PUL w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. RDOŚ w Rzeszowie poinformował, że do 13 sierpnia 2026 r. nie otrzymał projektu PUL dla Nadleśnictwa Bircza na lata 2027-2036 wraz z prognozą w celu zaopiniowania.

Ad 7

Czy Ministerstwo Klimatu i Środowiska wydawało wytyczne, zalecenia lub polecenia dotyczące ograniczenia etatu użytkowania głównego w procedowanych Planach Urządzenia Lasu dla nadleśnictw objętych projektem rezerwatu „Reliktowa Puszcza Karpacka”? Jeżeli tak, proszę o ich udostępnienie.

8 stycznia 2024 r. Pani Minister Paulina Hennig-Kloska wydała Dyrektorowi Generalnemu Lasów Państwowych polecenie dotyczące czasowego wstrzymania lub ograniczenia pozyskania drewna na wybranych obszarach lasów znajdujących się w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe. Polecenie to odnosiło się do najcenniejszych pod względem przyrodniczym powierzchni, zagrożonych ryzykiem bezpowrotnej utraty wartości przyrodniczej. Dalsze działania związane z ochroną tych terenów, w tym prace nad utworzeniem odpowiednich form ochrony, powinny być być uwzględniane przy procedowaniu PUL dla nadleśnictw.

Ad 8 i 10

Na jakiej podstawie prawnej możliwe jest ograniczenie etatu użytkowania głównego w Planie Urządzenia Lasu w związku z projektowaną, lecz nieustanowioną jeszcze formą ochrony przyrody?

W pierwszej kolejności należy odnieść się do samego pojęcia „ograniczenia etatu”. Użycie tego sformułowania sugeruje istnienie etatu opartego wyłącznie na funkcjach gospodarczych, który rzekomo ulega zmniejszeniu. W świetle obowiązujących przepisów prawa takie założenie jest niezasadne.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy o lasach⁸, nadleśnictwa Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe są zobowiązane do prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, obejmującej m. in. pozyskiwanie drewna w ramach działań określonych w planach urządzenia lasu, **ale przy jednoczesnym uwzględnieniu celów przyrodniczych, społecznych oraz gospodarczych.**

Etat użytkowania, będący jednym z kluczowych elementów planu urządzenia lasu, nie jest zatem wartością wynikającą jedynie z potrzeb gospodarczych, którą się „ogranicza”. Jest to wartość wypadkowa, określana z uwzględnieniem warunków przyrodniczych, wymogów ochrony przyrody, aktualnego stanu zasobów drzewnych, potrzeb hodowlanych i ochronnych oraz funkcji pełnionych przez drzewostany. Rozmiar pozyskania drewna zatwierdzony w PUL to efekt optymalnego zbilansowania wszystkich tych funkcji, a nie redukcja potencjału gospodarczego na rzecz innych celów. Jest to kluczowe z punktu widzenia pogodzenia wszystkich celów trwale zrównoważonej gospodarki leśnej.

Co szczególnie istotne, plany urządzenia lasu są sporządzane z uwzględnieniem procedur wynikających z ustawy o.o.ś., w tym strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W przypadku procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, organ opracowujący projekt jest zobowiązany do zapewnienia możliwości udziału społeczeństwa w tej procedurze (art. 54 ust. 2 ustawy o. o. ś.), w tym wyłożenia projektu planu urządzenia lasu do konsultacji na okres 21 dni.

Strona społeczna ma zatem ustawowo zagwarantowaną możliwość składania uwag i wniosków do projektu PUL, w tym m. in. możliwość wnioskowania o uwzględnienie posiadanych, własnych danych przyrodniczych.

W tym kontekście należy rozpatrywać kwestię „projektowanych, lecz nieustanowionych” form ochrony przyrody. Informacja o planowanej formie ochrony (np. rezerwacie) jest w istocie sygnałem o procesie weryfikowania na danym terenie szczególnych walorów przyrodniczych. Zgodnie z procedurą strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, proces tworzenia PUL wymaga identyfikacji takich walorów oraz zapewnienia udziału społeczeństwa.

Należy jednak podkreślić, że decyzja o uwzględnieniu poszczególnych uwag i wniosków należy do organu sporządzającego plan urządzenia lasu – w tym przypadku dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie.

Ostateczny kształt PUL stanowi zatem syntezę szczegółowych prac inwentaryzacyjnych i analitycznych prowadzonych przez wykonawcę planu. Właściwe zbilansowanie tych wszystkich elementów jest warunkiem niezbędnym dla rzeczywistego zrealizowania postulatów trwale zrównoważonej gospodarki leśnej.

Ponadto należy podkreślić, że działania podejmowane przez nadleśnictwa na podstawie zatwierdzonych PUL muszą w pełni uwzględniać nowo powołane formy ochrony przyrody, nawet jeżeli nie zostały one uwzględnione w obowiązującym planie (PUL sporządza się według stanu na dzień 1 stycznia pierwszego roku obowiązywania).

Czy ograniczenie etatu użytkowania głównego w Planach Urządzenia Lasu jest elementem działań przygotowawczych do utworzenia rezerwatu „Reliktowa Puszcza Karpacka”, a jeżeli tak – na jakiej podstawie prawnej działania te są podejmowane przed zakończeniem procedury ustanowienia tej formy ochrony przyrody?

⁸ Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. z 2026 r. poz. 663).

Jak wskazano wyżej, ustalenie etatu użytkowania głównego stanowi element prac urzędniowych, prowadzonych podczas rewizji PUL i jest wynikiem szerokich analiz realizowanych w ramach prac nad nowym planem.

Ad 9

Czy ograniczenie etatu użytkowania głównego było poprzedzone analizami skutków oraz konsultacjami z Lasami Państwowymi, jednostkami samorządu terytorialnego i lokalnymi społecznościami? Jeżeli tak, proszę o przedstawienie ich wyników.

Ustalanie poziomu etatu użytkowania głównego dla nadleśnictwa jest podstawowym elementem wynikającym z prac urzędniowych, prowadzonych podczas rewizji PUL. Prace te zlecane są przez właściwego miejscowo dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych. Natomiast przyjęta wartość etatu stanowi wypadkową uwzględniającą m.in. wyniki prowadzonych konsultacji projektowanego PUL. Jak już wspomniano, dokument ten nie został jeszcze przedłożony do RDOŚ w Rzeszowie.

Z wyrazami szacunku

Paulina Hennig-Kloska
Minister Klimatu i Środowiska
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Załącznik:

1. Pismo RDOŚ w Rzeszowie z 6 marca 2024 r.

Do wiadomości:

1. Departament Spraw Parlamentarnych w KPRM.